

Pubertetsforbrydelser.

Af Christian Geill.

Pubertetsalderen maa siges at være en Periode af særlig kriminalistisk Interesse, idet om end ikke den allerstørste Del, saa dog ialfald en meget stor Del af Forbrydelserne begaas af Individuer i Pubertetsaarene. Af 1212 recidiverende mandlige Forbrydere, som jeg undersøgte i kjøbenhavnske Fængsler, havde 663 været straffede 1. Gang mellem det 14. og 20. Aar. En stor Del af Pubertetsaarenes Kriminalitet er imidlertid en Fortsættelse af den barnlige Kriminalitet. Og selv, hvor Kriminaliteten først viser sig i Pubertetsaarene, drejer det sig dog i de allerfleste Tilfælde ikke om Pubertetsforbrydelser, idet de i disse Aar begaaede Forbrydelser aldeles overvejende er Ejendomsindgreb, for hvilke Pubertetsudviklingen kun forholdsvis sjældent spiller en Rolle.

Paa den anden Side er det utvivlsomt, at en stor Del Forbrydelser, som begaas langt senere i Livet, i Virkeligheden staar i Forbindelse med Pubertetsudviklingen. Det maa anses for givet, at en stor Del psykoseksuale Forbrydelser af sadistisk, masochistisk, fetischistisk, delvis ogsaa homoseksuel Natur saavel som af Exhibition, som først giver sig Udslag senere hen i Livet, paa en vis Maade er Pubertetsforbrydelser. Men deres Oprindelse miskendes ofte, dels fordi den perverterede Sexualfornemmelse jævnligt giver sig et heterogent Udslag, f. Ex. i Brandstiftelse, Drab etc., dels

fordi det ikke altid er let at udrede de fine Traade, som sammenknytter de Forbrydelsen fremkaldende Forestillinger med uheldige sexuelle Indtryk paa det Tidspunkt, da Sexualdriften er ved at vaagne.

Jeg har andetsteds (Om Forbrydelser med sexuale Motiv. Tidsskrift for nordisk Retsmedicin og Psychiatri XI, S. 158) meddelt Tilfælde af saadanne sene Pubertetsforbrydelser og fremhævet, at der ingenlunde altid i disse Tilfælde kan paavises noget oprindeligt (medfødt) sygeligt Anlæg som Grundlag for, at der under Puberteten har dannet sig en tvangsmæssig Forbindelse mellem heterogene Forestillinger. Under uheldige Forhold kan Modtageligheden godt fremkaldes under selve Pubertetsudviklingen, særlig hvor denne er ledsaget af fysisk Svækkelse gennem sexuelle Udskejelser, f. Eks. Masturbation. Som Regel maa det dog siges, at Pubertetsalderen danner en fysiologisk Periode af psykisk Debilitet, hvis Virkninger hos det normalt anlagte Menneske kun er forbigaaende, men som hos det disponerede Individ ofte har blivende Følger ikke blot i psykiatrisk men ogsaa i kriminalistisk Henseende.

De egentlige Pubertetsforbrydelser, som her nærmere skal omtales, er saadanne Forbrydelser, som optræder i Pubertetsaarene og staar i direkte Forbindelse med Pubertetsudviklingen.

Man tør imidlertid ikke sætte Grænsen for Pubertetsaarene altfor snævert. Som Regel plejer man at regne den legemlige (fysiske) Pubertetsperiodes Varighed til 1—2 Aar og for Mandens Vedkommende — noget vagt — at sætte Tidspunktet for den endte Pubertet ved den somatiske Kønsmodenheds Indtræden, for Kvinden ved den første Menstruation — hvilket sidste sikkert ikke er korrekt, idet den fysiske Pubertets Afslutning hos Kvinden først tør regnes ved den regelmæssige Menstruations Indtræden. Tidspunktet er som bekendt noget forskelligt efter Klima, Race etc., sættes i de skandinaviske Lande ved

14—16 Aars Alderen, tidligst for Bybefolkningen af de mere velstillede Klasser.

Det er imidlertid givet, at den psykiske Pubertetsperiode varer betydeligt længere end den fysiske, idet ikke blot Tiden inden den fysiske Pubertet kommer igang, Afventnings- og Forberedelsesperioden, stiller store Krav til Organismen og, maaske særlig hos Kvinden, nedsætter dens Modstandskraft, saa at de første psykiske eller kriminelle Udslag indtræder under første Menstruation, men navnlig idet Tiden efter den fysiske Pubertets Afslutning danner en Periode af særlig psykisk Betydning. Endnu i Alderen 16—20 Aar, efter at de ydre Tegn paa Kønsmodenheden er traadt frem, optræder Eftervirkningen af Puberteten, Udslagene af den forbigaaende Svækkelse af Centralnervesystemets Virksomhed, som Pubertetsudviklingen medfører. Den ved de stærke legemlige Forandringer ud af Ligevægt bragte Psyke kan ikke straks efter Fuldendelsen af den fysiske Pubertetsperiode genfinde sin Ligevægt. Særlig gælder dette sikkert for Mænd og da navnlig for Mænd af de jævne Klasser af Landbefolkningen, hvis aandelige Udvikling ofte forløber langsomt.

Man maa da sikkert regne den psykiske Pubertetsperiode fra 14—20 Aars Alderen.

At Pubertetsperioden hører til Livets »farlige Aldre« er en kendt Sag; den har en fremtrædende Betydning som en af de Perioder i Livet, hvor Tilknytningen mellem den patologiske Proces Sindssygdom og det sociale Fænomen Forbrydelse er særlig stærk. Sindssygehospitalerne er fyldte med Patienter, lidende af Ungdomssløvsind (Dementia præcox), hvis Oprindelse kan føres tilbage til Puberteten, og Kriminaliteten viser i Pubertetsalderen en meget høj Procent. Særlig udsatte saavel for Sindssygdom som for Forbrydelse er selvfølgelig ogsaa i Pubertetsalderen de i Kraft af arvelig Disposition eller som Følge af i Barndommen tilkomne Skadeligheder (Sygdomme, Hovedlæsioner) senere degenererede (medfødt eller erhvervet Degeneration), hvad

enten de paagældende alt har vist Tegn paa psykisk Abnormitet eller ej. Naar Kriminaliteten først tager rigtig Fart ved Puberteten, er Grunden dertil delvis den, at miskendte Pubertetspsykososer jævnlig giver sig forbrydersk Udslag. Aarsagen ligger dog ogsaa tildels deri, at psykiske Abnormiteter jævnlig træder frem under Pubertetsudviklingen og stærkt nedsætter Individets Modstandskraft overfor forbryderske Impulser. Jeg tænker her navnlig paa Hysterien, som ikke sjældent kommer til Udbrud hos Kvinden i de tidlige Pubertetsaar, og paa Neurastenien, som truer den unge Mand, hos hvem Sexualdriftens Vaagen har foraarsaget en excessiv Masturbation. Dog bliver hos degenererede, ogsaa uden en Neurose som Mellemlid, moralske og etiske Mangler, Vanskeligheden ved at tilpasse sig efter det Jovordnede Livs Krav ofte fremtrædende under Puberteten, særlig da hos de degenererede, hos hvilke der er Intelligenssvækkelse tilstede.

Men der er dog vist næppe Tvivl om, at den væsentligste Del af den stærke Kriminalitet i Pubertetsalderen — regnet fra 14 til 20 Aar — er uafhængig af Pubertetsudviklingen, selv om et oprindeligt uheldigt Anlæg eller for sømt Opdragelse og psykisk Smitte fra Barndommen jævnlig har Lejlighed til at virke med. Det maa erindres, at Kravene om en social Tilpasning særlig i Pubertetsaarene, hvor de unge oftest træder ud i Livet og kommer til at staa paa egne Ben, er særlig store, og at Milieuet, hvorunder de bliver stillede, netop i disse Aar har den rigeste Lejlighed til at gøresig gældende, maaske samtidig med, at de stærke Krav, Udviklingen i denne Tid stiller til Ernæringen, ikke sker Fyldest. De exogene Faktorer, særlig Fristelse og Forførelse, spiller her den allerstørste Rolle.

Navnlig for Hovedstadens Vedkommende har Pubertetsudviklingen absolut mindre at sige ved Forbrydelser i Pubertetsaarene. Disse er aldeles overvejende Ejendomsindgreb og Voldsforbrydelser, de sidste som Regel efter Alkoholpaavirkning. Det er vistnok fortrinsvis for Land-

befolkningen med dens lidt langsomme aandelige Udvikling og dens ofte fremtrædende Hjemstedsfølelse, at Pubertetsudviklingen har Betydning i kriminalistisk Henseende. Dog havde af *Baers* (Ueber jugendliche Mörder und Todtschläger. Gross' Archiv. Bd. 11) 22 unge mandlige Mordere i Alderen mellem 14 og 18 Aar i Strafanstalten Plötzensee, aldeles overvejende af Landbefolkningen, 16 handlet af rene Berigelseshensyn. Kun for 6's Vedkommende kunde Pubertetsudviklingen antages at have haft Betydning, og af disse var 2 psykisk degenererede, 1 Epileptiker og 1 let aandssvag. Den forbryderske Handling var ialfald hos 3 suggereret den paagældende af en anden.

Selv om det maa anses for givet, at Puberteten hos de abnorme Børn ledsages af særlig alvorlige Omvæltninger, og at det navnlig er paa psykisk degenererede og intellektuelt svage, at Pubertetsudviklingen gør sin Indflydelse gældende, saa er den i sig en saa indgribende Proces, at den med den følgende forbigaaende psykiske Svækkelse paa det alvorligste kan gribe ind i det iøvrigt normale Individ's Forhold til Samfundet.

Hvad der karakteriserer Puberteten i psykisk Henseende er den fremtrædende Ligevægtsforstyrrelse; der optræder Labilitet og fuldstændig Uklarhed af Følelseslivet, stærk Irritabilitet af Affekterne og svigtende Ræsonnement. Puberteten danner, som *Birnbaum* siger, en Fase af forøget sjælelig Labilitet, Vulnerabilitet og Modstandsløshed overfor ydre Irritamenter og indre Tilskyndelser. Overfor Omverdenen bliver Pubertetens Særmærke dels den Omstændighed, at Affektlivets stærke Fremtræden under det svigtende Ræsonnement let giver sig Udslag i impulsive og driftagtige Handlinger, dels at Barnealderens livlige Fantasi og udtalte Suggestibilitet under de optagne eller opdukkende Forestillingers stærke Følelsesbetoning bliver momentant forøget, særlig i Form af Tilbøjelighed til Selvsuggestion. I begge Tilfælde gør den vaagnende Sexualdrifts Indflydelse sig let gældende, ofte ubevidst for

den paagældende selv. De begaaede Forbrydelser maa da som Regel siges at være Lidenskabsforbrydelser, hvad enten de optræder som explosionsagtige eller som tilsyneladende overvejede.

Motiverne til Pubertetsforbrydelserne saavel som selve Forbrydelserne er i det Hele de samme for psykisk normale og psykisk degenererede. Dog er der her nogen Forskel, hvad enten det drejer sig om Kvinder eller Mænd; og den psykiske Abnormitets Karakter og Grad har en ikke ringe Indflydelse paa Forholdet.

Naar saaledes *Weinberg* (Ueber den Einfluss der Geschlechtsfunktion auf die weibliche Kriminalität. Halle 1907) paa Basis af den tyske Kriminalstatistik for 1882—91 har paavist, at den relative Kriminalitet hos den kvindelige Befolkning i Pubertetsalderen (14.—16. Aar) er mere end 65 % større end i de nærmest paafølgende Leveaar, saa ligger Grunden dertil sikkert for en stor Del i, at der netop ved Menstruationens Indtræden ikke sjældent udvikler sig en utvivlsom Hysteri med sygelig udviklet Fantasi og stærk Suggestibilitet. Medens der saaledes for Alderen over 18 Aar paa hver 100 Mænd, som havde gjort sig skyldige i falsk Angivelse, faldt 36,9 Kvinder, var Procenttallet for Kvinder under 18 Aar 141,5.

De samme Motiver, som giver sig Udslag i Forbrydelse, kan ogsaa føre til Selvmord og Dobbelt selvmord, det første ofte rent impulsivt under Indflydelse af Affektlivets Irritabilitet (krænket Æresfølelse — Vrede), det sidste oftest tilsyneladende overvejet under Paavirkning af psykisk Smitte (ulykkelig Kærlighed — Død i Skønhed), derfor jævnlig optrædende i Epidemier.

Karakteristisk er her *Eulenburgs* Statistik (Kinder- und Jugendselbstmorde. Halle 1914) med dens Eksempler paa, hvorledes den psykiske Smitte i Pubertetsalderen bliver Aarsag i, at 3—4 Individuer af samme Køn begaar Fælles selvmord (cfr. bl. a. Tilf. 80—83, hvor 4 Kvinder i Alderen

16—20 Aar tager Gift, de to af ulykkelig Kærlighed, de to andre aabenbart for Selskabs Skyld).

Efterlignelseslysten spiller en mægtig Rolle i Pubertetsaarene i Kraft af den forøgede Suggestibilitet, og naar i det labile Stemmingsliv den psykiske Smertefølelse («Welt-schmerz», »Wonne des Leidens«), der er den ubevidste Reaktion paa den opdukkende Kønndrift, træder i Forgrunden, bliver Resultatet ikke sjældent Selvmord.

Det synes iøvrigt, som om der gør sig en vis Forskel gældende mellem de psykisk normale og de psykisk abnorme Individuers Reaktion paa Pubertetsaarenes Indskydelser, saaledes at de samme Motiver, som hos de første overvejende giver sig Udslag i Selvmord, hos de sidste oftere giver sig Udslag i Forbrydelse. Karakteristisk er i saa Henseende *Wilmanns* og *Wetzels* »Geliebtenmörder« (Verbrechertypen. 1. Berlin 1913), der alle var psykisk degenererede Individuer. Et ikke psykisk degenereret Individ vilde her antagelig have vendt sig mod sig selv. Fælles for begge Kategorier er, at der under Pubertetens Paavirkning optræder en Art Tilintetgørelsesdrift.

Der er overhovedet ingen Tvivl om, at saavel de impulsive som de suggererede Handlinger hos de psykisk abnorme i Pubertetsalderen i en langt intensere Grad end hos de iøvrigt normale tenderer mod Forbrydelse. Det er næsten saaledes, at Tilbøjeligheden til Forbrydelse er desto stærkere, jo stærkere den psykiske Abnormitet er udviklet, særlig maa det da gælde for de hysteriske og de — til en vis Grad — aandssvage. Det maa dog siges, at der mellem de iøvrigt normale findes karaktersvage Individuer, som i Barndommen har været under uheldig moralsk Paavirkning, idet de har haft forbryderske eller dog moralsk stumpe Forældre og selv er blevne, hvad jeg andetsteds har kaldt, socialt degenererede; hos disse, der ikke kan kaldes psykisk abnorme, vil tilfældige Impulser — ogsaa udenfor Puberteten — særlig let omsætte sig i forbryderske Handlinger, og de vil vise sig særlig let mod-

tagelige og kun yde ringe Modstand overfor uheldig Paa-virkning fra det sociale Milieu (de exogene Faktorer).

Det er naturligt, at Pubertetsalderens Motiver i ganske særlig Grad giver sig Udslag, hvor der er en saadan psykisk abnorm eller moralsk uheldig Jordbund tilstede. Men det maa gentages, at en saadan særlig Disposition ikke er nødvendig, for at Puberteten skal gøre sin Indflydelse gældende.

Det mest fremtrædende Motiv til Forbrydelse — saavel som til Selvmord — i Pubertetsalderen maa siges at være den vaagnende Sexualdrift. Vil man med *Moll* af Sexualdriften udskille to Komponenter: Detumescensdriften, som særlig stræber mod Sexualorganernes Afspænding, og Kontrektationsdriften, som navnlig er rettet imod at komme i Berøring med et andet Individ, saa maa det siges, at medens i Pubertetsalderen Kontrektationsdriften særlig gør sig gældende hos iøvrigt normale, virker suggestivt og ofte giver sig Udslag i Selvmord (eller Dobbelt-selvmord), gør Detumescensdriften sig særlig gældende hos psykisk abnorme, virker impulsivt og giver sig overvejende Udslag i Forbrydelse.

Hvad nu først de impulse Forbrydelser angaar, da er det naturligt, at de som Følge af Sexualdriftens Vaagnen begaaede Pubertetsforbrydelser overvejende er af sexual Natur. Som Regel er det vel ikke saaledes, at der straks er en sexual Hyperæstesi tilstede, men ved Pubertetsalderens Mangel paa Harmoni kan Individet ikke magte den opdukkende Drift. Derfor er de sexuelle Pubertetsforbrydelser ikke sjældne, og navnlig har jeg tidligere (Den retsmedicinske Undersøgelse ved Sædelighedsforbrydelser. Tidsskrift for nordisk Retsmedicin og Psykiatri II—III) fremhævet, at ialfald forhen Sodomi ikke sjældent var Resultatet af det ofte dagevarende ensomme Vogterliv, som unge Bondeknøse i den farlige Pubertetsalder førte. Jeg nævnte da saavel to 17—18 aarige ikke psykisk abnorme Sodomister, der under Tjeneste paa Landet havde gjort sig

skyldige i mere eller mindre vellykkede Forsøg paa Samleje med et Faar, resp. en Kvie, som to degenererede og senere sindssyge Individuer i 14—18 Aars Alderen, der under Sexualdriftens Vaagnen havde gjort sig skyldige i legemlig Omgang med Køer og Faar; den 18aarige havde begaaet sin Forbrydelse efter at være bleven svigtet af en medlidenende løsagtig Pige, som havde forført ham. Oftest er dog vistnok de, som gør sig skyldige i Sodomi, aandssvage, og hos udpræget aandssvage ser man ikke sjældent under Indflydelse af Puberteten ganske aabenlyse sodomitiske Attentater (efr. mine Kriminal-antropologiske Studier over danske Forbrydere. S. 106).

At den vaagnende sexuelle Trang ogsaa kan give sig Udslag i Sadisme, har jeg andetsteds (Nogle Tilfælde af Sadisme. Tidsskrift for nordisk Retsmedicin og Psykiatri. I.) anført Eksempler paa; selv om de to der først nævnte Tilfælde ikke tør regnes med til Pubertetsforbrydelser, da de paagældende — der iøvrigt aldrig tidligere havde vist Tegn paa sexual Trang gennem Samleje eller Masturbation — var henholdsvis 24 og 21 Aar, drejede det sig i det 3. Tilfælde, hvor den paagældende var 17 Aar, utvivlsomt om en Pubertetsforbrydelse. Den første af de tre Sadister var absolut Neurasteniker; de to sidste let aandssvage.

Metzger (Akute und chronische Affekte. Gross' Archiv. Bd. 58) har nylig meddelt et Tilfælde af isoleret homoseksuelt Attentat hos et 17aarigt Individ, og jeg selv har ligeledes tidligere meddelt Tilfælde, hvor den vaagnende Konsdrift har givet sig Udslag i homoseksuelle Handlinger hos aabenbart ikke medfødt homoseksuelle 17- og 18aarige Individuer. De paagældende var under Indflydelse af Alkohol, som utvivlsomt ikke sjældent bliver den Gnist, som i Pubertetsaarene faar Krudtet til at fænge. Dette gælder vel for Pubertetsforbrydelser i det Hele taget, men ganske særligt gælder det for sexuelle Forbrydelser, idet Alkoholens Evne til at fremkalde en forbigaaende sexual Hyperæstesi er uomtvistelig.

At Alkohol ogsaa jævnlige virker med ved iøvrigt ikke psykisk abnorme Individens uden eller med Vold ledsagede Uterlighedsforbrydelser er en kendt Sag, og det er naturligt, at dette Forhold ogsaa gør sig gældende paa Pubertetsforbrydelsens Omraade.

Hos ikke berusede, iøvrigt psykisk sunde Individens er Uterlighedsforbrydelser, særlig med Anvendelse af Vold, aabenbart ikke hyppige. Efterhaanden som Samkvemmet mellem de unge af begge Køn er bleven friere, Moralen vel ogsaa slappere, er der lettere Adgang til, at Sexualdriften hos sunde kan finde et normalt og frivilligt Afløb. Dog sees af og til — og vel særlig i Hovedstaden — under Pubertetsens Indflydelse Uterlighedsforbrydelser, endog med egne Sødskende, uden eller med Anvendelse af Vold.

Og hos degenererede, særlig mere eller mindre aandsvage, træffer man overmaade hyppigt Uterlighedsforbrydelser i Pubertetsalderen.

Det er imidlertid ingenlunde altid, at Pubertetsalderens vaagnende sexuelle Trang giver sig impulsive Udslag i Forbrydelser af sexual Natur. Jeg har andetsteds omtalt Tilfælde, hvor en utilfredsstillet sexual Trang har givet sig Udslag i tilsyneladende ganske inadaekvate Forbrydelser. Hertil hører ikke alene de Tilfælde, hvor den paagældendes sexuelle Trang paa Forhaand er perverteret, saa at den sexuelle Stræben er forenet med Trangen til at volde Offeret legemlig Skade eller endog dræbe det, men ogsaa de Tilfælde, hvor tilstræbte sexuelle Handlinger (Uterlighed, Voldtægt) slaar over i rene Voldshandlinger, stigende til Drab, idet Gerningsmanden under Handlingen paavirket af en opdukkende Ødelæggelseslyst, ligesom taber sin oprindelige Hensigt af Syne. Endelig hører herhen de Tilfælde, hvor den utilfredsstillede sexuelle Trang saa at sige rent automatisk omsætter sig i Ødelæggelseslyst. Det er undertiden muligt at paavise, at der umiddelbart forud for Forbrydelsen er gaaet en sexual

Skuffelse, men oftest maa man blive stående ved Formodningen om det sexuelle Motiv, idet der overhovedet ikke har været nogen sexual Skuffelse, men Sexualdriftens Rørelser i det ubevidste Sjæleliv har sat Ødelæggelseslysten i Bevægelse. Medens Tilfælde af de to første Former vistnok udelukkende optræder hos Individier over Pubertetsalderen og da navnlig saadanne, hos hvilke der gennem stærk Kønsnydelse har udviklet sig en Art psyko-sexual Svækkelse, er det navnlig i Puberteten, at vi finder de sidstnævnte Tilfælde. Vi maa her drage vore Slutninger ud fra den Kendsgerning, at den nære Forbindelse mellem Sexualdriften og Ødelæggelseslysten er uomtvistelig, og at det særlig er i de Perioder af Livet, hvor Sjælelivet som Følge af fysiologiske sexuelle Processer er uligevægtigt, at man ser den Slags umotiverede Ødelæggeshandlinger; særlig gælder dette da for Kvinder under Menstruationsprocessen.

At de under sidstnævnte Periode ikke helt sjældne Tyverier paa Grund af sexual Ophidselse, som *Iwan Bloch* (Beiträge zur Aetiologie der Psychopathia sexualis. II. Dresden 1903) anfører Eksempler paa, skulde kunne genfindes under Puberteten, er muligt. Allerede i den ældre Literatur er der henvist til, hvorledes den i Udviklingstiden optrædende Sexualdrift formaar at udløse Impulsen til Tyveri. Den blotte Udførelse af Tyveriet — altsaa uden Hensyn til Resultatet — kan virke nervepirrende som »choc voluptueux« ved Overvindelse af Faren (*Wulffen*: Das Kind. Berlin 1913). *Wulffen* mener ogsaa, at ligesom Ødelæggelsen saaledes kan ogsaa Borttagelsen som et Udslag af Magtbevidsthed være sexuelt belønnet. (Cfr. ogsaa *Oberholzer*: Eigentumsdelikte und Sexualität. Gross' Archiv. Bd. 50).

Hvad specielt angaar de impulsive Ødelæggeshandlinger paa sexual Basis i Puberteten, da nævnes her navnlig Dyrplageri og Hærværk (»Eisenbahnfrewel«), hyppigst dog Brandstiftelse. Det er en Selvfølge, at vi og-

saa her overvejende møder degenerative og navnlig aands-
svage Individider.

Hvad særlig Pubertetsalderens Brandstiftelser med
sexuelt Motiv angaar, da er disse utvivlsomt langt hyp-
pigere, end man tænker; men Motivet er ikke saa nemt
at udrede, fordi det oftest er uklart for den paagældende
selv. Jeg skal senere komme tilbage hertil og skal her
blot anføre, at det — oftest hos psykisk abnorme Indi-
vider — hvor Motivet til Brandstiftelsen ikke lader sig ud-
rede, utvivlsomt ofte drejer sig om en utilfredsstillet sexual
Trang, som giver sig Udslag i en Ødelæggelseshandling,
om en Art »sadistisk Brandstiftelse (Wulffen: *Der Sexual-
verbrecher*. Berlin 1910). Det samme gælder for de Til-
fælde, hvor »Lysten til at se Ild« angives som Motiv.
Henke, Vogel og andre (*Mönkmüller: Zur Psychopathologie
des Brandstifters*. Gross' Archiv. Bd. 48) har stærkt frem-
hævet dette Brandstiftelsens organiske Grundlag, Forbin-
delsen mellem Pubertetsudviklingen og Lysten til at se Ild.
Häuseler har villet forklare denne »Lys- eller Ildtørst« hos
sexuelt opstemte ud fra en reflektorisk nervøs Blodover-
fyldning af Partiet omkring Øjennerverne. Muligvis holder
denne fysiologiske Forklaring ikke Stik; men det er givet,
at den røde Farve spiller en stor Rolle i Menneskets vita
sexualis, og at ved Siden af Ødelæggelseslysten i sig ogsaa
Synet af og Forestillingen om Ildens mørkerøde Glød ud-
øver en sexuelt pirrende Virkning paa lignende Maåde som
Synet af de røde Legemsdele ved Flagellationen eller det
flydende Blod ved sadistiske Læsioner gør det (*Iwan Bloch*).
Jeg har tidligere omtalt et saadant Tilfælde af sadistisk
Brandstiftelse (Om Forbrydelser med sexuelt Motiv. S. 38).
Man har ogsaa villet forklare Forholdet mellem sexual
Trang og Brandstiftelse ud fra, at saavel en Phototropismus
(Tiltrækning ved en Lysglans) som en Thermotropismus
(Cellens Tiltrækning ved Varme) her spiller en Rolle.
Denne Tiltrækning ved Lys og Varme skulde efter Bio-

logien være en erotisk, saa at ogsaa paa denne Maade den sexuelle Rod blev kendelig (*Wulffen*).

Der er imidlertid andre Motiver end Sexualdriften, som særlig giver sig Udslag i impulsive Forbrydelser under den Mangel paa Sindsligevægt, som karakteriserer Puberteten. Som Motiver nævnes her særlig krænket Æresfølelse — der iøvrigt ofte giver sig Udslag i Selvmord — og Vrede, der sætter det pirrelige Affektliv i Bevægelse. Ret ubetydelige Fornærmelser eller paa anden Maade krænket Æresfølelse kan hos iøvrigt sunde rent impulsivt give sig Udslag i Voldshandlinger af enhver Art og i Brandstiftelse. At en Tjenestedreng paa Grund af en maaske velfortjent Irettesættelse sætter Ild paa sin Husbonds Gaard er ingenlunde nogen sjælden Pubertetshandling. Dog maa det anses for givet, at de stærke Vredesreaktioner ofte paa ringe Motiv og med eksplosionsagtigt Udslag i forbryderske Handlinger aldeles overvejende optræder hos psykisk abnorme Individuer og da navnlig hos saadanne, hvor der er kendelig Intelligensdefekt tilstede. Det er jo en kendt psykiatrisk Erfaring, at impulsive Handlinger er stærkt knyttede til den psykiske Degeneration.

Noget anderledes er Forholdet ved den anden Art Handlinger, vi særlig møder i Puberteten, der optræder i Kraft af den temporært forhøjede Suggestibilitet. Helt skarpt kan disse to Arter af Handlungsmaader vel ikke skilles fra hinanden, idet Impulsen til en tilsyneladende impulsiv Handling ikke sjældent bliver suggestivt optaget og i Løbet af meget kort Tid vokser sig saa stærk, at den overvinder det svage Ræsonnement. Oftest vil der dog gaa en længere Tid mellem Impuls og Handling, idet Motivet under Følelsesbetoningens Styrke efterhaanden ved Indtryk udefra eller bundne Argumenter hos Individet selv vokser sig stærkt nok til at overvinde Ræsonnementet. Det er da ofte Ræsonnementets Styrke, der afgør, om Handlingen optræder som impulsiv eller suggestiv. Navnlig hos aandssvage og andre psykisk degenererede ser man saa-

danne Overgangsformer, hvor Vrede- og Sorgmotivet sammenkædes til Handlingsimpuls.

Af de Momenter, som i Kraft af Pubertetsalderens forøgede Suggestibilitet hos iøvrigt normale Individer let sætter det uligevægtige Sind i Svingninger, maa navnlig nævnes: Sorg. Særlig virker den Form af Sorg, der hedder Hjemve, paa unge Individer af begge Køn, som efter Konfirmationen kommer ud at tjene, ofte ret langt fra Hjemmet. At Hjemve er en mægtig Faktor som Aarsag til Forbrydelse er uomtvisteligt; *Jaspers* har i sin Afhandling herom (*Heimweh und Verbrechen. Gross' Archiv. Bd. 35*) anført en stor Kasuistik over saavel Brandstiftelse som Drab paa Husbondens Børn, udført for at komme af Tjenesten. Særlig er Brandstiftelse hyppig. Allerede i 1795 siges i Kleins Annaler: »De fleste Brandstiftelser hidrører fra Piger, som fra Fædrenehjemmet bliver anbragt i fremmed Tjeneste«, og i Virkeligheden hidrører de fleste Brandstiftelser af Hjemve — ligesaavel som Drab af Husbondens Børn — i Pubertetsalderen fra kvindelige Individer. Hvor Motivet til Forbrydelsen angives at være, at den paagældende er »ked af Tjenesten«, »ked af det paa-lagte Arbejde«, er det i Virkeligheden oftest Hjemve, der staar bagved.

Den Udholdenhed, som et saadant Individ i Pubertetsalderen kan udfolde, illustreres godt ved et Tilfælde, som i Novbr. 1909 behandlede ved Landsretten i Flensborg: en 15aarig Pige havde 9 Gange forsøgt Ildspaaættelse paa Husbondens Gaard paa Grund af Hjemve. I det Hele er det vistnok vanskeligt fuldt at vurdere den mægtige Drivkraft til Fortvivlelshandlinger, som Hjemveen under Pubertetsalderens Afmagtsfølelse repræsenterer, særlig da hos Individer med ringe intellektuel Modstandskraft.

Det er sikkert ganske uberettiget, naar *Wulffen* regner Brandstiftelser af Hjemve for Sexualforbrydelser.

Men det maa fremhæves, at man ikke uden videre ved Brandstiftelser i Pubertetsaarene tør slaa sig til Ro med,

at den paagældende har handlet under Pubertetens Indflydelse, men iøvrigt er normal. Man har en Tid lang opfattet Hjemve som en Art Psykose (Nostalgi); det gør man vel ikke mere. Men Hjemve kan hos disponerede Individuer, maaske ogsaa hos andre, fremkalde en Melankoli, som kan blive den direkte Aarsag til Brandstiftelse (efr. Mönkmüller: Zur Psychopathologie des Brandstifters. Gross' Archiv. Bd. 48). Derfor er en nøje psykiatrisk Undersøgelse af Brandstiftere (og Drabsmænd) i Pubertetsaarene nødvendig.

Ved Siden af Hjemve virker i Puberteten ogsaa andre Former af Sorg, og da navnlig Kærestesorg (ulykkelig Kærlighed — Jalousi), der med sin stadige Nagen let bringer Sindet i Svingninger og udløser en Affekthandling. Oftest er det dog hos iøvrigt normale Selvmord, der her, ligesom hvor Aarsagsmomentet er krænket Æresfølelse, bliver Udslaget. Men hvor Sorgen er vokset til Fortvivlelse, ses dog ogsaa Voldsforbrydelser, stigende til Drab, og Brandstiftelse.

At saavel Kærestesorg og Jalousi som krænket Æresfølelse hos psykisk degenererede kan give sig Udslag i Mordforsøg paa den elskede eller Fornærmeren er tidligere omtalt.

Den forhøjede Suggestibilitet i Pubertetsalderen ytrer sig imidlertid ikke alene ved Forhøjelse af Tilbøjeligheden til Autosuggestion; ogsaa Modtageligheden for Suggestion udefra (Heterosuggestion) er betydeligt forøget, vistnok ikke alene i Forhold til den fuldt udviklede Alder men ogsaa til den senere Barnealder. Særlig hos Individuer i Pubertetsalderen, hvis moralske Begreber er mangelfulde paa Grund af en forsømt eller endog demoraliserende Opdragelse, er Modtageligheden for psykisk Smitte selvfølgelig meget stor. Men ogsaa hos iøvrigt normale Individuer med fuld moralsk Ballast kan den forhøjede Suggestibilitet bewirke, at de falder som Ofre for en psykisk Smitte, som udgaar fra Sensationspressen, daarlige Romaner eller uhel-

dige Biografforestillinger. Stærkt fremmende for Tilbøjeligheden til Udslag i Forbrydelse er den Omstændighed, at Fantasien ofte bliver sat i Bevægelse.

Og hos psykisk degenererede Individider, hvis Suggestibilitet er særlig stor, navnlig da hysteriske og lettere aandssvage, møder vi de alvorligste Forbrydelser, idet den Modstand, som Ræsonnementet under almindelige Forhold sætter mod de udefra kommende demoraliserende Indtryk, hos de hysteriske ligesom overvældes ved Affektlivets stærke Udsving, medens Modstanden hos de aandssvage paa Grund af den nedsatte Intelligens er meget ringe.

Der foreligger i Literaturen en Mængde Eksempler paa, at, navnlig hysteriske, Kvinder i Kraft af den med deres psykiske Svaghed følgende stærke Fantasi har gjort sig skyldige i Forbrydelser af forskellig Art, særlig dog i falske Beskyldninger for sexuelle Attentater, og endog har bundet sig eller tilføjet sig selv Læsioner for at gøre Overfaldet mere troligt. Da Hysterien ofte er latent lige til Puberteten og først da udvikler sig eller tager Fart, vil en indgaaende Lægeundersøgelse her altid vise sig nødvendig.

Den store sociale Interesse, som knytter sig til Pubertetsforbrydelser hos psykisk abnorme Individider, hidrører imidlertid ikke blot fra de i selve Pubertetsalderen begaaede Forbrydelser. Medens Pubertetsforbrydelser begaaede af sunde Individider aldeles overvejende er enestaaende Begivenheder i de paagældendes Liv, er Forholdet ganske anderledes hos de psykisk abnorme. Den psykiske Svaghedstilstand, som karakteriserer Puberteten, er vel ogsaa hos psykisk abnorme Individider mere forbigaaende; men den forhaandenværende Modtagelighed er hos disse Individider saa stor, at Indtrykkene faar en blivende Virkning. Kriminaliteten bliver vanemæssig og den giver sig tilmed ofte Udslag i samme Form som den éngang begaaede Forbrydelse.

Det er ofte nok fremhævet, hvorledes der under Sexualdriftens Vaagnen hos iøvrigt modtagelige, særlig medfødt eller erhvervet (neurasteniske) degenerative, Individder let optræder en tvangsmæssig Forbindelse mellem sexuelle og heterogene, men dog nærliggende Forestillinger. Sexualdriftens Forbindelse med Forestillingen om tilføjet legemlig Smerte eller Herskermagt bliver til Sadisme, dens Forbindelse med Forestillinger om modtagen legemlig Smerte eller Underkuelse til Masochisme, dens Forbindelse med Forestillinger om enkelte Legemsdele eller Beklædningsgenstande til Fetischisme. At der paa samme modtagelige Grundlag ved homosexual Forførelse kan udvikle sig en kontrær Sexualfornemmelse eller ialfald en psycho-sexual Hermafrodisi, er uomtvisteligt.

Ogsaa for Exhibitionens Vedkommende synes en saadan tvangsmæssig Oprindelse sandsynlig, hvad bl. a. ogsaa jeg tidligere har fremhævet. Muligvis er Grundlaget her noget forskelligt fra de egentlige psycho-sexuale Perversioner, idet Forbindelsen ved Exhibitionen som oftest knyttes i Barnealderen uden egentligt patologisk Grundlag ved rent tilfældige Indtryk (gennem Leg eller tidlige sexuelle Handlinger, der gaar forud for Sexualdriftens Vaagnen) eller først under Puberteten paa Grundlag af mere eller mindre udtalt Aandssvaghed. Man ser ialfald meget ofte, at den vaagnende Sexualdrift hos aandssvage giver sig Udslag i sexuelle Handlinger, ved hvilke Fremvisningen af Genitalia spiller om end ikke den vigtigste saa dog en meget væsentlig Rolle. Det drejer sig aabenbart om en vis sexual Stolthedsfølelse kombineret med Mangel paa Kendskab til sexual Teknik.

Det er iøvrigt oftest vanskeligt ved Exhibitionisten at afgøre, hvor det tvangsmæssige hører op og det vanemæssige begynder. Overhovedet spiller det vanemæssige den allerstørste Rolle ved mange Sædelighedsforbrydelser, der kan føres tilbage til Pubertetsalderen. Sædelighedsforbrydelser, der her øves af modtagelige, navnlig da aandssvage,

Individer, gaar let over til at blive rent vanemæssige, saa at de senere hen i Livet kommer frem, ikke blot af samme Art, men ogsaa i samme Form.

Uden at jeg iøvrigt her skal gaa nærmere ind paa Spørgsmaalet om Patogenesen af Psychopathia sexualis i Almindelighed, skal jeg blot fremhæve, at den denne Tilstand karakteriserende tvangsmæssige Forbindelse mellem heterogene Forestillinger, der hos iøvrigt disponerede Individer let udvikler sig i Puberteten, ogsaa kan danne Grundlaget for anden vanemæssig Kriminalitet, og særlig gælder dette da, hvor det drejer sig om Forestillinger, der normalt synes at staa hinanden nær, saaledes som sexuelle Forestillinger og Trangen til Brandstiftelse. Naturligvis kan denne opstaaede tvangsmæssige Forbindelse give sig det første Udslag efter Pubertetsalderens Slutning — hvad jeg tidligere (Om Forbrydelser med sexuale Motiver) har nævnt Eksempler paa. Men som oftest vil Motivet til Forbrydelsen under selve Pubertetsudviklingen gøre sig gældende med en saadan Styrke, at det lidet modstandsdygtige Individets Hæmningsevne maa give tabt. Og har det bundne Motiv engang givet sig et forbrydersk Udslag, vil det næste Gang, det dukker op, som Regel give sig Udslag ganske paa samme Vis.

Men Betingelsen herfor er som nævnt Individets Modtagelighed. Det kan her dreje sig om en erhvervet Modtagelighed, en Neurasteni, der som bekendt er et særlig godt Grundlag for tvangsmæssig Forestillingsdannelse, og til Grund for hvilken der undertiden ligger en tidlig Alkoholisme; men som oftest vil Modtageligheden være medfødt og alt have givet sig Udslag i mere eller mindre udpræget Intelligenssvækkelse.

Det sexuelle Motiv — den utilfredsstillende Sexualdrift — kan undertiden paavises, undertiden kan det kun formodes.

Men iøvrigt er det sikkert saaledes, at Forbrydelsen efterhaanden er bleven i den Grad vanemæssig, at det

sexuale Motiv aldeles ikke behøver at gøre sig gældende, men at Forbrydelsen kan udløses ved en eller anden Lejlighedsaarsag.

Og Motivet til den første Pubertetsforbrydelse, som bliver Udgangspunktet for en vanemæssig Kriminalitet, behøver iøvrigt ikke, hvor det drejer sig om habituelt disponerede (særlig aandssvage) Individuer, at være sexuelt betinget; dog maa det siges, at det er vanskeligt i noget enkelt Tilfælde med Sikkerhed at udelukke, at uklare sexuelle Rørelser kan have dannet det inderste Motiv. En Følelse af Ubhag eller Vrede, en tilfældig Suggestion, muligvis ogsaa en Rus med dens forbigaaende Forøgelse af Sexualdriften og Nedsættelse af Hæmningen er hos disse disponerede Individuer ofte Lejlighedsaarsager til en stadig recidiverende Brandstiftelse.

Det er sandsynligt, at ogsaa jævnlig vanemæssigt Tyveri — udover de paa Felichisme beroende — hos intelligenssvage Individuer kan føres tilbage til Pubertetsalderens forøgede Modtagelighed og tilmed oprindelig har haft et skjult sexuelt Motiv.

Karakteristisk for Pubertetsforbrydelser hos iøvrigt psykisk sunde er, at de staar i Modstrid med den paagældendes øvrige Livsførelse. Det er Lidenskabsforbrydelser, og de paagældende behøver — som iøvrigt Lidenskabsforbrydere overhovedet — ikke nogen alvorlig Straf for at kunne blive gode Samfundsmedlemmer i Fremtiden. Forbrydelsen er ikke her Udtryk for nogen ond Vilje, men Straf kan gøre dem til Forbrydere. Derfor var det ønskeligt, om man havde anvendt betinget Domfældelse ved selv alvorligere Pubertetsforbrydelser. Ved lidt enfoldige Individuer i de tidligere Pubertetsaar, særlig saadanne, hvis Opdragelse har været forsømt, vil man sikkert ogsaa med Udbytte kunne anvende Tvangsopdragelse.

Ganske anderledes er Forholdet ved de psykisk abnorme Pubertetsforbrydere. Her gælder det i høj Grad om

at kunne gribe tidligt — og rigtigt — ind. Hos en stor Del Individder vil den i Pubertetsaarene udviklede tvangsmæssige Forbindelse først give sig Udslag kortere eller længere Tid efter Pubertetsalderens Slutning; dette gælder særlig for de allerfleste af Psychopathia sexualis lidende, hvor Perversionen oftest hviler paa et neurastenisk Grundlag. Hvor Udslagene allerede kommer under Puberteten, maa de paagældende neurastenske Individder ligesaa lidt som de hysteriske, som gør sig skyldige i Voldsraptus, falske Beskyldninger eller andre i Forbindelse med deres sygelige Tilstand staaende Forbrydelser, ikke straffes, men undergives Tvangsopdragelse i en særlig og udelukkende for Børn og unge Individder bestemt og af en Læge ledet Opdragelsesanstalt, et medicinsk Pædagogikum, hvor man bør forsøge gennem en opdragende og roborerende Behandling at bedre deres psykiske Tilstand for om muligt at forhindre, at der udvikler sig en tvangs- eller vanemæssig Tilbøjelighed til Forbrydelse.

Men ved de allerfleste Pubertetsforbrydelser vil det som nævnt dreje sig om mere eller mindre aandssvage Individder, hvor der er en ganske særlig Tilbøjelighed til, at Kriminaliteten skal blive vanemæssig. Bedst stillet er man egentlig overfor de i høj Grad aandssvage. Der kan vel være de Tilfælde, f. Eks. smaa simple Tyverier, hvor en Indgriben ikke er nødvendig, hvis den paagældendes Familie ved strengere Tilsyn kan yde nogen Garanti mod Gentagelse. Men som Regel og altid ved alvorligere Forbrydelser i Puberteten bør der finde Indlæggelse Sted i en Aandssvageanstalt af de saa at sige altid uudviklingsdygtige Individder.

Vanskeligere bliver Forholdet, naar man kommer udenfor de udpræget aandssvages Omraade og ind paa lettere og middelsvære Former for Aandssvaghed. Thi det gælder her, at Graden af den intellektuelle Defekt og Manglen paa social Tilpasningsevne ingenlunde altid holder Trit. Man møder Individder lidende af

Aandssvaghed i middel Grad, som, naar de først har klaret Pubertetens Skær, i Kraft af en vis moralsk Ballast gaar deres rolige lovlydige Vej gennem Livet, og man møder kun i lettere Grad aandssvage, som bliver vanemæssige Forbrydere af den farligste Art, fordi de er strandede i Pubertetsalderen.

Man vil i Praksis ofte staa vaklende overfor Spørgsmaalet om, hvorledes man skal gribe Sagen an ved disse Individider, hvor den intellektuelle Defekt ikke er saa udpræget, at man straks kan sige, at de hører hjemme i en Aandssvageanstalt.

Ved Tyverier eller lettere Voldsforbrydelser er der Mulighed for, at man kun staar overfor isolerede Fænomener i den paagældendes Liv, som vil kunne mødes med en betinget Dom eller en Tvangsopdragelse — af Hensyn til Faren for psykisk Smitte dog ikke i en almindelig Opdragelsesanstalt — ialfald hvis man har at gøre med kun let aandssvage Individider. Undtagelsesvis vil man maaske ved saadanne ogsaa med Udbytte kunne anvende de samme Foranstaltninger ved første Gang begaaet Sædelighedsforbrydelse eller Brandstiftelse. Som Regel er der dog gennem den én Gang begaaede Forbrydelse, som oftere fremhævet, allerede lagt Grunden til en vanemæssig Kriminalitet; den betingede Dom vil ikke skræmme, og Tvangsopdragelsen vil ved Individets psykiske Mangler vise sig virkningsløs. Jeg tror, at man ved første Gang begaaede Sædelighedsforbrydelser af lidt alvorligere Karakter eller af Brandstiftelse hos lettere aandssvage langt hellere bør anvende en Forsøgsstraf af ikke for kort Varighed, ialfald hvis man ikke mener, at en Internering i Aandssvageanstalt efter Aandssvaghedens Grad kan forsvares. Domstolene bør her ikke være for strænge i sine Fordringer til den intellektuelle Defekts Grad og forlange Erklæring om, at der er udpræget Aandssvaghed tilstede, for at erstatte Straf med Internering. Den sagkyndige Læges Udtalelse om, at den paagældende er uegnet til Straf og egnet til at

tages i Forvaring bør her være bestemmende for Afgørelsen.

Og for Samfundets Sikkerheds Skyld maa det ialfald kræves, at den unge aandssvage Sædelighedsforbryder eller Brandstifter — hvilken Grad hans Aandssvaghed end har — ved første Recidiv bliver uskadeliggjort, thi da er hans Samfundsfarlighed givet. Det er muligt, at Spørgsmaalet om Sterilisation (Kastration) her vil blive taget op, og det maa indrømmes, at hvis dette iøvrigt ikke tiltalende repressive Middel overhovedet skal anvendes, vil det være paa sin Plads overfor de aandssvage Forbrydere, hvis Kriminalitet som Regel hviler paa Sexualdriften, hvad enten saa Udslagene kommer før eller — sjældnere — efter Puberteten. Det er givet, at mange aandssvage Individier, som nu maa interneres paa Livstid eller ialfald gennem mange Aar, vilde kunne være paa fri Fod og gøre en relativ Nytte i Samfundet, naar en Kastration havde udslukket deres sexuelle Trang og i det Hele nedsat deres forbryderske Energi.

Saa længe en saadan Foranstaltning ikke er legal, kan der for de ikke udpræget aandssvage kun være Tale om ved første Recidiv at anvende en Straf paa ubestemt Tid under særlige Forhold eller en livsvarig Internering i en lægelig ledet Friluftskoloni paa et Sted (særlig en Ø), hvor man saa nogenlunde er sikret mod Undvigelse. Dog maa man ikke her udelukkende gaa frem efter den intellektuelle Aandssvagheds Grad (saaledes som man f. Eks. har villet bestemme den efter *Binet*). Ikke blot Graden af den ved Lægeundersøgelsen konstaterede Intelligensdefekt, men ogsaa den ved Erfaringen konstaterede Mangel paa social Tilpasningsevne bør være afgørende for, om man for Samfundets Sikkerheds Skyld skal vælge den ene eller den anden Foranstaltning.